

KAPITOLU 470**ATT DWAR L-ILSIEN MALTI**

Biex iwaqqaf il-Kunsill Nazzjonali ta' l-Ilsien Malti biex jippromwovi l-ilsien nazzjonali ta' Malta u jipprovdi l-ghodda mehtiega għat-twettiq ta' dan il-ghan.

14 ta' April, 2005

L-ATT V ta' l-2004.

Arrangament ta' l-Att

		Artikoli
Taqsimi I	Preliminari	1 - 3
Taqsimi II	Il-Kunsill, l-Organizazzjoni u t-Tmexxija tagħhom	4 - 13
Taqsimi III	Uffiċjali u Impjegati tal-Kunsill	14 - 17
Taqsimi IV	Disposizzjonijiet Finanzjarji	18 - 22
Taqsimi V	Mixxellanji	23 - 24

SKEDA

Lista ta' Għaqdiet tal-Malti

TAQSIMA I

PRELIMINARI

- Titolu fil-qosor. 1. It-titolu fil-qosor ta' dan l-Att hu l-Att dwar l-Ilsien Malti.
- Tifsir. 2. F'dan l-Att, kemm-il darba l-kuntest ma jehctieġx xorta oħra -
- "l-Akkademja" tfisser l-Akkademja tal-Malti magħrufa qabel bhala l-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti li twaqqfet fl-14 ta' Novembru 1920;
- "Direttur Eżekuttiv" ifisser il-persuna mahtura taht l-artikolu 12;
- "Kumitat" jew "Kumitati" tfisser dak il-kumitat jew kumitati teknici mahtur taht l-artikolu 8;
- "Kummissjoni" tfisser il-kummissjoni teknika mwaqqfa bl-artikolu 7;
- "Kunsill" tfisser il-Kunsill Nazzjonali ta' l-Ilsien Malti mwaqqaf bl-artikolu 4;
- "l-Ilsien Malti" tfisser l-Ilsien nazzjonali kif preskritt bl-artikolu 5 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;
- "Ministru" tfisser il-Ministru responsabbli għall-edukazzjoni;
- "organi tal-Kunsill" tinkludi l-Kummissjoni u l-Kumitati;
- "ortografija" tfisser l-ortografija ta' l-Ilsien Malti bhala s-sistema standard tal-kitba fl-użu ta' kuljum, imwaqqfa u aġġornata mill-Akkademja tal-Malti u kif imfissra fid-dokumenti: *Tagħrif fuq il-Kitba Maltija* mahruġ mill-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti fis-sena 1924; *Żieda mat-Tagħrif* mahruġ fir-rivista ta' l-Akkademja "Il-Malti", fl-1984; u *Aġġornament tat-Tagħrif fuq il-Kitba Maltija*, mahruġ fir-rivista ta' l-Akkademja "Il-Malti" fl-1992, u kif soġġetta għad-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 5 (2);
- "politika lingwistika" tfisser korp ta' linji ta' gwida biex jinfluwenzaw l-imġiba lingwistika ta' poplu;
- "preskritt" tfisser preskritt b'regolamenti magħmulin mill-Ministru taht id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att;
- "uffiċjal pubbliku" għandha l-istess tifsira bhal fl-artikolu 124 tal-Kostituzzjoni;
- "sena finanzjarja" tfisser il-perjodu ta' tnax-il xahar li jagħlaq fil-31 ta' Diċembru ta' kull sena;
- Iżda l-ewwel sena finanzjarja tal-Kunsill tibda mad-dhul fis-sehh ta' dan l-Att u tagħlaq fil-31 ta' Diċembru tas-sena li tiġi minnufih wara;
- "Università" tfisser l-Università ta' Malta msemmija fl-artikolu 28 ta' l-Att dwar l-Edukazzjoni.
- Kap. 327. 3.(1) (a) Il-Malti huwa l-Ilsien ta' Malta u element ewlieni ta' l-identità nazzjonali tal-Maltin.
- Principji u (b) L-Ilsien Malti huwa parti essenzjali mill-wirt dmirijiet. nazzjonali, li jiġġedded ta' kuljum fuq fomm il-Maltin, li jagħzel lill-poplu Malti minn kull poplu ieħor u li

jaghti lill-istess poplu l-aqwa mezz għall-espressjoni.

- (c) L-Istat Malti jagħraf fl-Ilsien Malti espressjoni qawwija tan-nazzjonalità tal-Maltin, u għalhekk jagħtih l-għarfien xieraq u mehtieg kollu billi jagħraf l-importanza tiegħu fil-prinċipju u fil-prattika, u jgħasses biex dan l-ilsien ma jithassarx u ma jintilifx.
- (d) L-Istat Malti għandu jipprovdi biex l-istudju ta' l-Ilsien Malti fil-manifestazzjonijiet lingwistiċi, letterarji u kulturali tiegħu jingħata dejjem importanza prijoritarja fl-iskejjel, kemm dawk statali kif ukoll dawk li m'humiex, sa mis-snin bikrin tat-tagħlim ta' ċittadini Maltin kollha.
- (e) L-Istat Malti jipromwovi b'kull mezz possibbli l-akbar użu ta' l-Ilsien Malti fl-edukazzjoni, fix-xandir u fl-istampa, fil-qrati, u fil-ħajja politika, amministrattiva, ekonomika, soċjali u kulturali.
- (f) L-Istat Malti għandu jkun minn ta' quddiem biex johlq l-opportunitajiet kollha possibbli għall-iżvilupp ta' l-Ilsien Nazzjonali u jara li jkollu d-dinjità li tixraqlu bħala tali.
- (g) L-Istat Malti jagħraf l-importanza li fil-qafas tal-firxa tal-poplu Malti fid-dinja, l-Ilsien Malti jibqa' magħruf u jservi bħala mezz ta' rabta bejn il-Maltin.

(2) Id-disposizzjonijiet ta' dan l-Artikolu m'humiex esegwibbli f'xi qorti tal-gustizzja; madankollu l-prinċipji li jinsabu fihom huma fundamentali għall-harsien ta' l-Ilsien Malti u tkun il-mira ta' l-Istat li japplikahom u jimxi fuqhom.

TAQSIMA II

IL-KUNSILL, L-ORGANI TIEGħU U T-TMEXXIJA TAGħHOM

4. (1) Ikun hemm korp, li jkun magħruf bħala l-Kunsill Nazzjonali ta' l-Ilsien Malti, bil-għan li jadotta u jipromwovi politika u strateġija lingwistika xierqa u li jara li dawn jitwettqu u jiġu osservati f'kull qasam tal-ħajja Maltija, għall-ġid u l-iżvilupp ta' l-Ilsien nazzjonali u l-identità tal-poplu Malti.

Twaqqif tal-Kunsill Nazzjonali ta' l-Ilsien Malti.

(2) Il-Kunsill għandu jkun magħmul minn ħdax-il membru kif ġej:

Kompożizzjoni tal-Kunsill.

- (a) President mahtur mill-Prim Ministru u magħżul minn fost persuni stabbiliti u kwalifikati fl-istudju tal-Malti u li jiġu rakkomandati mill-Akkademja tal-Malti u mid-Dipartiment tal-Malti fl-Università;
- (b) żewġ persuni mahtura mill-Prim Ministru minn persuni nominati minn u minn fost il-membri tal-Kummissjoni Teknika:
Iżda sakemm il-Kunsill jahtar il-Kummissjoni Teknika l-Prim Ministru jista' taht dan il-paragrafu jahtar żewġ persuni li hu jidhirlu idoneji;
- (c) tliet persuni li jirrapprezentaw rispettivament lil u

nominati mill-Akkademja, id-Dipartiment tal-Malti fl-Università, u l-Istitut tal-Lingwistika fl-Università;

- (d) rappreżentant tad-Diviżjoni ta' l-Edukazzjoni li ġej mill-qasam tal-Kurrikulu Nazzjonali nominat mill-Ministru;
- (e) rappreżentant tal-Kunsill Malti għall-Kultura u l-Arti nominat mill-Kunsill;
- (f) l-Avukat Ġenerali jew rappreżentant tiegħu, liema rappreżentant ikun persuna esperta u involuta fit-tifsil u t-traduzzjoni tal-leġislazzjoni;
- (g) rappreżentant elett skond kif jiġi preskritt minn u minn fost il-membri tal-Kumitati ta' l-Għaqdiet tal-Malti li huma mniżżla fl-Iskeda;
- (h) rappreżentant ta' l-Istitut tal-Ġurnalisti Maltin.

(3) Wieħed mill-membri l-oħra tal-Kunsill imsemmija fis-subartikolu (2) għandu jinhatar mill-Prim Ministru bhala Viċi-President tal-Kunsill biex jippresiedi hu f'kull assenza tal-President.

Personalità
ġuridika u
rappreżentanza tal-
Kunsill.

(4) Il-Kunsill ikun korp magħqud b'personalità ġuridika distinta u jkun kapaċi, bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, jagħmel kuntratti, jakkwista u jiddisponi minn kull xorta ta' proprjetà għall-finijiet tal-funzjonijiet tiegħu, li jharrek u jiġi mharrek, u li jagħmel dak kollu u li jidhol f'dawk l-operazzjonijiet kollha hekk kif inhuma inċidentali jew iwasslu għall-eżerċizzju jew il-qadi tal-funzjonijiet tiegħu taht dan l-Att, inkluż li jislef jew jissellef flus.

(5) Ir-rappreżentanza legali tal-Kunsill għandha tkun fil-President u fid-Direttur Eżekuttiv flimkien:

Iżda l-Kunsill jista' jahtar lil xi wieħed jew aktar mill-membri jew l-uffiċjali jew l-impjegati tiegħu biex jidhru f'isem il-Kunsill fi proċedimenti ġudizzjarji u fuq kull att, kuntratt, strument jew dokument ieħor li jkun.

(6) Kull dokument magħmul jew mahruġ mill-Kunsill u ffirmit mill-President, jew mahruġ mid-Direttur Eżekuttiv u ffirmit minnu, jista' jingiebi bi prova u għandu, sakemm ma jiġix ippruvat il-kuntrarju, jintqies bhala strument magħmul jew mahruġ mill-Kunsill jew mid-Direttur Eżekuttiv.

Funzjonijiet tal-
Kunsill.

5. (1) Tkun il-funzjoni u jkun id-dmir tal-Kunsill li jippromwovi l-Ilsien Malti kemm f'Malta kif ukoll barra minn Malta billi jahdem bis-shih biex iqanqal għarfien u rispett għall-prinċipji msemmija fl-artikolu 3.

(2) Il-Kunsill għandu wkoll jagħmel kull aġġornament li jkun meħtieġ fl-ortografija ta' l-Ilsien Malti u, minn żmien għal ieħor, skond il-htieġa, jistabbilixxi l-mod kif għandu jinkiteb il-kliem ġdid fil-Malti u l-kitba korretta ta' kliem u frażijiet li jidhru fil-Malti minn ilsna oħra.

(3) Fil-qadi tal-funzjonijiet u d-dmirijiet tiegħu l-Kunsill għandu -

- (a) jiżviluppa, jimmotiva u jtejjeb l-għarfien u l-espressjoni ta' l-Ilsien Malti;
- (b) jippromwovi l-iżvilupp dinamiku ta' dawk il-karatteristiċi lingwistiċi li jidentifikaw lill-poplu Malti;
- (c) b'konsultazzjoni ma' l-organi mwaqqfa b'dan l-Att, jadotta politika, pjan u strateġija lingwistika xierqa u jara li dawn ikunu mwettqa u osservati f'kull qasam tal-hajja Maltija;
- (d) jara li l-politika lingwistika deċiża mill-Kummissjoni titqiegħed fil-prattika billi jiżgura l-implimentazzjoni effettiva u fidila tagħha;
- (e) jivvaluta u jikkordina x-xogħol li jsir minn għaqdiet u individwi fil-kamp ta' l-Ilsien Malti u jrawwem atmosfera ta' koperazzjoni bi pjan miftiehem;
- (f) jiġbed l-attenzjoni ta' kull min jista' jikkontribwixxi fit-iżvilupp tal-Malti għall-hidma biex titwettaq il-politika lingwistika u, fejn ikun meħtieġ, jagħti parir lill-Ministru biex jikkommissjona xogħol meħtieġ;
- (g) ifittex riżorsi finanzjarji li jistgħu jingabru lokalment u minn barra biex ikun jista' jsahħah l-attività tiegħu, u b'mod speċjali dawk ir-riżorsi li diġà huma aċċessibbli minn organizzazzjonijiet lokali u internazzjonali għal skopijiet ta' riċerka, promozzjoni ta' l-ilsna mitkellma minn popli żgħar, u proġetti ohra ta' skambji ta' esperti u studjużi;
- (h) jikkopera ma' persuni, korpi u organizzazzjonijiet floqsmi diversi tal-hajja biex iżid u jkabbar l-għarfien u l-apprezzament ta' attivitajiet lingwistiċi u kulturali b'riżq l-Ilsien Malti;
- (i) iwaqqaf Ċentru Nazzjonali ta' l-Ilsien Malti li, minbarra li jservi bħala s-*sede* tal-Kunsill, joffri riżorsi stampati u awdjoviżivi meħtieġa lill-membri ta' l-għaqdiet tal-Malti, istituzzjonijiet u persuni ohra interessati;
- (j) jiżgura aċċess shiħ għal statistika u informazzjoni disponibbli għall-użu tal-Kunsill u l-organi tiegħu fil-qadi ta' dmirijietom taht dan l-Att.

(4) Il-Kunsill għandu johloq u jzomm kuntatti regolari u frekwenti ma' għaqdiet lokali, nazzjonali u internazzjonali li jkollhom funzjonijiet tal-Kunsill, u magħhom jistabbilixxi skambji ta' ideat u riżorsi.

6. (1) Bla hsara għal kull setgħa tal-Prim Ministru u tal-Ministru, kull inizjattiva meħuda taht ta' dan l-Att għandha tkun soġġetta għad-deċiżjoni tal-Kunsill:

Poteri tal-Kunsill.

Iżda fi kwistjonijiet ta' natura lingwistika tekniko-xjentifika, b'mod partikolari fit-twettiq tal-funzjoni tiegħu taht l-artikolu 5(2), il-Kunsill għandu jaġixxi fuq il-parir tal-Kummissjoni:

Iżda wkoll, f'każ ta' nuqqas ta' qbil mal-Kummissjoni dwar deċiżjonijiet ta' natura lingwistika tekniko-xjentifika, il-Kunsill għandu l-jedd li ma jaċċettax il-pożizzjoni tal-Kummissjoni, għalkemm m'għandux dritt ibiddilha. Il-Kunsill iżda għandu f'dan il-każ jagħti lill-Kummissjoni r-reazzjonijiet tiegħu bil-miktub fi żmien erba' ġimgħat mid-data tad-deċiżjoni tiegħu.

(2) Id-deċiżjonijiet dwar il-kwistjonijiet ta' natura lingwistika tekniko-xjentifika msemmijin fis-subartikoli preċedenti għandhom jidhlu fis-seħh bis-saħħa ta' avviż pubblikat mill-Kunsill fil-Gazzetta.

Kummissjoni
Teknika.

7. (1) Il-Kunsill għandu jahtar Kummissjoni Teknika li tkun magħmula kif ġej:

- (a) minn president; u
- (b) mill-Kapijiet tal-Kumitati Teknici mwaqqfa bl-artikolu 8.

(2) Id-Direttur Eżekuttiv ikun is-Segretarju tal-Kummissjoni mingħajr jedd għall-vot.

Funzjonijiet tal-
Kummissjoni.

(3) Il-Kummissjoni għandha -

- (a) tosserva, tanalizza u tiżen il-qagħda ta' l-Ilsien Malti fid-dawl tas-sitwazzjoni lingwistika ta' Malta;
- (b) tfassal il-politika lingwistika u tirrakkomandaha lill-Kunsill;
- (c) tinkoraġġixxi maturazzjoni fl-istudju dwar il-pjanifikazzjoni lingwistika b'korsijiet addattati fl-edukazzjoni għolja, kif ukoll permezz ta' boroż ta' studju lil żgħażaġħ promettenti, zjarat ta' pjanifikaturi barranin u l-holqien ta' librerija speċjalizzata dwar is-suġġett.

Kumitati Teknici.

8. (1) Il-Kunsill għandu jahtar kumitati tekniċi f'oqsma ta' speċjalizzazzjoni skond kemm ikun meħtieġ u għandu jiddefinixxi t-termini tal-hidma tagħhom.

(2) Kull Kumitat ikun organu konsultattiv għad-diskussjoni tal-politika lingwistika li għandha tiġi adottata f'oqsma speċjalizzati, bħalma huma t-terminoloġija partikolari, traduzzjoni, il-media, ir-riċerka lingwistika, l-ortografija, il-letteratura u l-iżvilupp tal-Malti fl-informatika, u għandu jkun magħmul minn:

- (a) Kap tal-Kumitat li jkun studjuż speċjalizzat fil-qasam partikolari, propost minn fost persuni kwalifikati rakkomandati mill-Akkademja tal-Malti u mid-Dipartiment tal-Malti fl-Università, bl-għażla tal-persuna f'idejn il-Kunsill;
- (b) speċjalista propost mill-Kummissjoni fuq parir tal-Kap tal-Kumitat konċernat;
- (c) żewġ membri magħżula għall-kontribut tagħhom fil-qasam partikolari tal-hajja li għalih ikun twaqqaf il-Kumitat propost mill-Kummissjoni fuq parir tal-Kap tal-Kumitat.

(3) Il-Kumitat jista' jikkooptja persuni oħra bħala membri osservaturi bid-dritt li jattendu u jiehdu schem fid-diskussjoni iżda mingħajr dritt għall-vot.

(4) Kull Kumitat għandu -

Funzjonijiet tal-Kumitat.

(a) josserva l-qagħda ta' l-Ilsien Malti, jiddiskuti l-miżuri meħtieġa għall-iżvilupp tiegħu, u jfassal il-politika lingwistika fil-qasam partikolari tiegħu;

(b) jagħti l-fehma tiegħu lill-Kummissjoni dwar kwistjonijiet marbuta mal-qasam partikolari li għalih ikun twaqqaf.

9. (1) Il-Membri tal-Kunsill u ta' l-organi tiegħu jinhatru, jiġu nominati jew eletti għal tliet snin, imma l-membri li jiġu hekk maħtura, nominati u eletti jkunu eliġibbli biex jinhatru, jiġu nominati jew eletti mill-ġdid meta jiskadi ż-żmien tagħhom fil-kariga.

Disposizzjonijiet komuni għall-Kunsill u l-organi tiegħu.

(2) Persuna ma tkunx kwalifikata li tkun membru tal-Kunsill jew ta' xi wiehed mill-organi tiegħu jekk -

(a) tkun Ministru, Segretarju Parlamentari jew Membru tal-Kamra tad-Deputati; jew

(b) tkun Imħallef jew Maġistrat.

(3) Bla hsara għad-disposizzjonijiet ta' dan l-artikolu, il-kariga ta' membru tal-Kunsill jew ta' xi wiehed mill-organi tiegħu ssir vakanti -

(i) meta jiskadi ż-żmien tiegħu fil-kariga, jew

(ii) jekk ikun hemm ċirkostanzi illi, li kieku ma kienx membru tal-Kunsill, kienu jwasslu għall-iskwalifika tiegħu milli jinhatar bħala tali, jew

(iii) jekk jirriżenja mill-Kunsill jew minn xi wiehed mill-organi tiegħu permezz ta' ittra indirizzata lill-awtorità kompetenti li tkun hatritu taħt dan l-Att, jew

(iv) jekk konsistentement juri nuqqas ta' interess fil-hidma u l-laqgħat tal-Kunsill jew l-organi tiegħu.

(4) Jekk membru jirriżenja jew jekk il-kariga ta' membru tal-Kunsill tkun xorta oħra vakanti jew jekk membru ma jkunx jista' għal xi raġuni jaqdi l-funzjonijiet tal-kariga tiegħu, l-awtorità kompetenti li tkun hatritu taħt dan l-Att tista' taħtar persuna oħra bħala membru minflok fil-Kunsill jew fl-organu fejn il-post tiegħu jkun ġie vakant.

(5) Membru tal-Kunsill li jkollu xi interess dirett jew indirett f'xi kuntratt magħmul jew propost li jiġi magħmul mill-Kunsill, li ma jkunx interess li jiskwalifika lil dak il-membri milli jibqa' membru, għandu jistqarr ix-xorta ta' l-interess tiegħu fl-ewwel seduta tal-Kunsill wara li jkun sar jaf bil-fatti relevanti. Din l-istqarrija għandha mbagħad tiġi registrata fil-minuti tal-Kunsill, u l-membri li jkollu interess kif hawn qabel imsemmi għandu jirtira minn kull seduta li fiha jiġi diskuss dak il-kuntratt. Tali stqarrija

għandha titwassal lill-Ministru minghajr dewmien. Meta l-interess tal-membri jkun tali li jiskwalifikah milli jibqa' membru, huwa għandu jirrapporta l-fatt minnufih lill-Ministru u jagħti r-riżenja tiegħu.

Dispożizzjonijiet dwar procedimenti tal-Kunsill u ta' l-organi tiegħu.

10. (1) Il-Kunsill jew l-organi tiegħu għandhom jiltaqgħu daqstant drabi daqskemm meħtieġ fuq sejha tal-president rispettiv tagħhom jew fuq talba ta' tnejn mill-membri l-oħra.

(2) Nofs l-ghadd u wieċed tal-membri li f'dak iż-żmien ikunu jikkonstitwixxu l-Kunsill jew xi organu tiegħu jiffurmaw kworum.

(3) Id-deċiżjonijiet tal-Kunsill u l-organi tiegħu jittieħdu b'maġġoranza sempliċi tal-voti tal-membri preżenti u li jivvutaw:

Iżda deċiżjonijiet ta' natura tekniko-xjentifika lingwistika jittieħdu biss mill-Kunsill b'maġġoranza assoluta tal-membri, mill-Kummissjoni b'maġġoranza ta' żewġ terzi tal-membri, u mill-Kumitat b'maġġoranza ta' tliet kwarti tal-membri rispettivi.

(4) Il-president tal-Kunsill, jew ta' l-organi tiegħu, jew fl-assenza tal-President tal-Kunsill il-Viċi-President, jew min jinhatar biex jagħmilha ta' president, ikollu vot oriġinali u fil-każ ta' egwaljanza ta' voti, vot deċiżiv.

(5) Minghajr preġudizzju għall-htigiet l-oħra ta' dan l-Att, ebda deċiżjoni tal-Kunsill ma tkun valida jekk ma tkunx mill-anqas appoġġjata minn tliet membri tal-Kunsill.

(6) Il-Kunsill jew xi organu tiegħu jista' minn żmien għal ieħor jistieden persuna tattendi għal xi seduta waħda jew aktar tiegħu sabiex tagħti parir espert dwar xi haġa li jista' jkun qed jiddiskuti:

Iżda dik il-persuna għandha tkun mistiedna biss għal għadd limitat ta' seduti u f'dak li għandu x'jaqsam ma' xi suġġett speċifiku u minghajr ebda dritt għall-vot.

(7) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att u ta' xi regolamenti li jistgħu jiġu magħmula bis-saħħa tiegħu, il-Kunsill u l-organi tiegħu għandhom jirregolaw il-proceduri tagħhom infushom.

(8) Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet imsemmija qabel f'dan l-artikolu, ebda att jew procediment tal-Kunsill jew ta' xi organu tiegħu m'għandu jkun invalidat unikament minhabba fl-eżistenza ta' xi vakanza fost il-membri.

(9) Kull att magħmul minn persuna li taġixxi bonafidi bħala membru tal-Kunsill jew ta' xi organu tiegħu jkun validu bħallikieku kien membru minkejja li wara jiġi skopert xi difett fil-hatra jew kwalifiki tiegħu.

Forum Nazzjonali.

11. (1) Il-Ministru għandu, darba kull tliet snin, ilaqqa' Forum Nazzjonali għall-Ilsien Malti, fejn jistieden il-parteciġipazzjoni tal-Kunsill, ta' l-organi tiegħu, ta' l-Università, l-Akkademja u l-ghaqdiet l-oħra tal-Malti, dipartimenti u entitajiet oħra tal-Gvern, rappreżentanti tal-kunsilli lokali, għaqdiet mhux governattivi, istituzzjonijiet edukattivi, kulturali u artistici sew pubbliċi sew privati, kif ukoll rappreżentanti tal-mezzi ta' komunikazzjoni awdjoviziva, u kull parti oħra li turi bil-miktub lill-Ministru li

ghandha interess.

(2) Il-Forum ghandu jiddiskuti l-politika nazzjonali dwar l-Ilsien Malti kif tkun fis-sehh minn żmien għal iehor, kif ukoll l-istat ta' l-Ilsien Malti b'mod ġenerali, wara li jisma' rapport dwar il-hidma tal-Kunsill u l-organi tiegħu mhejji mid-Direttur Eżekuttiv.

(3) Il-Ministru għandu jirregola l-proċeduri tal-Forum u jahtar il-President tiegħu.

(4) Il-proċedimenti tal-Forum għandhom jiġu pubblikati u jintbagħtu lill-Ministru.

(5) Il-Ministru għandu jagħti avviż pubbliku bil-quddiem mill-anqas xahar qabel ma jlaqqa' l-Forum.

12. (1) Bla hsara għad-disposizzjonijiet l-oħra ta' dan l-Att, it-tmexxija ta' l-affarijiet u l-hidma tal-Kunsill jaqgħu taħt ir-responsabilità tal-Kunsill innifsu imma, hlief kif hawn qabel imsemmi, it-tmexxija eżekuttiva tal-Kunsill u l-organi tiegħu, l-amministrazzjoni u l-organizzazzjoni tagħhom u l-kontroll amministrattiv ta' l-uffiċjali u l-impjegati tagħhom, ikunu r-responsabilità ta' Direttur Eżekuttiv li jkollu wkoll dawk il-poteri l-oħra li jistgħu minn żmien għal iehor jiġu delegati lil mill-Kunsill.

Tmexxija ta' l-affarijiet tal-Kunsill u ta' l-organi tiegħu.

(2) Id-Direttur Eżekuttiv għandu jinhatar mill-Kunsill bi ftehim mal-Ministru għal perjodu ta' tliet snin u dak il-perjodu jista' jittawwal għal perjodi ulterjuri ta' tliet snin, soġġett għal twettiq ta' hidma sodisfacenti:

Iżda l-ewwel Direttur Eżekuttiv jista' jinhatar mill-Ministru għal perjodu ta' tliet snin.

(3) Id-Direttur Eżekuttiv għandu jattendi kull laqgħa tal-Kunsill iżda mingħajr jedd għall-vot:

Iżda l-Kunsill jista', jekk iqis xieraq, jitlob lid-Direttur Eżekuttiv biex ma jattendix għal xi seduta jew parti minn xi laqgħa.

(4) Id-Direttur Eżekuttiv għandu, bla hsara għall-kontroll ġenerali u d-direzzjoni tal-Kunsill, ikun responsabbli għat-twettiq tal-funzjonijiet tal-Kunsill fl-eżerċizzju ta' dmirijietu u, mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità ta' dak imsemmi hawn, huwa għandu -

- (a) jassumi kull responsabilità għall-amministrazzjoni u l-organizzazzjoni u l-kontroll amministrattiv ta' l-uffiċjali u l-impjegati tal-Kunsill u l-organi tiegħu u, għal dak l-ghan, jassenja lil kull uffiċjal jew impjegat dawk id-dmirijiet li jistgħu jkunu meħtieġa;
- (b) jiżviluppa l-istrateġiji meħtieġa u jwettaq il-pjani tal-Kunsill;
- (c) jagħti parir lill-Kunsill u l-organi tiegħu fuq kull haġa li jistgħu jirriferru jew fuq kull haġa li jkis li tkun meħtieġa jew spedjenti;
- (d) ikun responsabbli għat-tfassil ta' pjan ta' hidma u għat-thejjiġa ta' l-estimi finanzjarji, għat-thaddim, dhul u hrug ta' fondi taħt id-direzzjoni u bl-approvazzjoni tal-Kunsill u jzomm *record* dettaljat ta' kull dhul u

hrug ta' fondi. Fit-thaddim tal-fondi u z-żamma tar-records id-Direttur Eżekuttiv ghandu josserva r-regolamenti finanzjarji tal-Gvern; u

- (e) jaqdi dawk id-dmirijiet l-oħra li l-Kunsill jista' jassenjalu minn żmien għal iehor.

Relazzjonijiet bejn il-Ministru u l-Kunsill.

13. (1) Il-Ministru jista', minn żmien għal iehor, jagħti lill-Kunsill dawk id-direttivi bil-miktub li huwa jista' jqis meħtieġa dwar il-politika li għandha tiġi segwita mill-Kunsill fit-twettiq tal-funzjonijiet tiegħu, sakemm tali direttivi ma jkunux inkonsistenti mad-disposizzjonijiet ta' dan l-Att, u l-Kunsill għandu, malajr kemm jista' jkun, iwettaq dawk id-direttivi kollha u jmexxi l-affarijiet tiegħu skond dawk id-direttivi.

(2) Il-Kunsill għandu jagħti lill-Ministru faċilitajiet għall-ksib ta' informazzjoni dwar il-proprjetà u l-attivitajiet tal-Kunsill u ta' l-organi tiegħu u jipprovdi prospetti, kontijiet u kull informazzjoni oħra f'dak ir-rigward, u jipprovdi kull facilità għall-verifika ta' kull informazzjoni mogħtija, b'tali mod u f'dawk iż-żminijiet li huwa jista' jeħtieġ.

TAQSIMA III

UFFIĊJALI U IMPJEGATI TAL-KUNSILL

Hatriet ta' persunal.

14. Bla hsara għad-disposizzjonijiet tal-Kostituzzjoni u ta' kull liġi oħra applikabbli għal dan, u mingħajr preġudizzju għad-disposizzjonijiet l-oħra ta' dan l-Att, il-hatra ta' uffiċjali u impjegati oħra għall-qadi kif imiss u effiċjenti tal-funzjonijiet tal-Kunsill għandha ssir mill-Kunsill. Il-pattijiet u l-kondizzjonijiet ta' impjeg għandhom jiġu stabbiliti mill-Kunsill bi ftehim mal-Ministru fil-qafas ta' pattijiet u kondizzjonijiet applikabbli għall-impjegati fis-servizz pubbliku.

Inkarigu ta' uffiċjali pubbliċi għal xogħol mal-Kunsill.

15. (1) Il-Prim Ministru jista', fuq talba tal-Kunsill, minn żmien għal iehor jordna li uffiċjal pubbliku jitqabbad jagħmel xogħol mal-Kunsill jew l-organi tiegħu f'dik il-kapaċità u b'seħħ minn dik id-data li jistgħu jkunu speċifikati fl-ordni.

(2) Il-perjodu li matulu ordni kif imsemmija qabel tkun tapplika għal xi uffiċjal li jkun speċifikat fiha, għandu, kemm-il darba l-uffiċjal ma jirtirax mis-servizz pubbliku jew xorta oħra ma jibqax fil-kariga f'data li tiġi qabel, jew inkella għax tiġi speċifikata data differenti fl-ordni, jintemm mal-ġrajja ta' xi avveniment minn dawn li ġejjin, jiġifieri jekk:

- (a) dak l-uffiċjal jaċċetta offerta ta' trasferiment għas-servizz tal-Kunsill u impjeg permanenti miegħu skond l-artikolu 17; jew
- (b) il-Prim Ministru jirrevoka ordni magħmula minnu taħt dan l-artikolu għar-rigward ta' dak l-uffiċjal.

(3) Meta ordni kif imsemmija qabel tiġi revokata mill-Prim Ministru għar-rigward ta' xi uffiċjal, il-Prim Ministru jista' b'ordni ulterjuri jqabbad lil dak l-uffiċjal jagħmel xogħol mal-Kunsill f'dik il-kapaċità u b'seħħ minn dik id-data li jistgħu jkunu speċifikati fl-ordni ulterjuri, u d-disposizzjonijiet tas-subartikolu (2) għandhom,

mali jiġri dan, ikunu japplikaw għall-perjodu ta' kemm iddum dik l-ordni ulterjuri għar-rigward ta' dak l-uffiċjal.

16. (1) Meta uffiċjal pubbliku jitqabba jagħmel xogħol mal-Kunsill taht xi disposizzjoni ta' l-artikolu 15, dak l-uffiċjal għandu, matul il-perjodu li fih dik l-ordni jkollha effett għar-rigward tiegħu, ikun taht l-awtorità amministrattiva u l-kontroll tal-Kunsill imma huwa għandu għal kull għan u fini ieħor jibqa' u jkun ikkunsidrat u trattat bħala uffiċjal pubbliku.

Status ta' uffiċjali
pubbliċi inkarigati
jagħmlu xogħol
mal-Kunsill.

(2) Mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità msemmija qabel, uffiċjal li jitqabba jagħmel xogħol kif hawn qabel imsemmi -

(a) m'għandux matul il-perjodu li matulu huwa jkun hekk imqabba -

(i) ikun prekluz milli japplika għal trasferiment f'xi dipartiment tal-Gvern skond il-pattijiet u l-kondizzjonijiet ta' servizz marbuta mal-hatra taht il-Gvern li kellu fid-data li fiha huwa hekk jitqabba jagħmel ix-xogħol; jew

(ii) ikun hekk impjegat li r-remunerazzjoni u l-kondizzjonijiet tas-servizz tiegħu jkunu inqas favorevoli minn dawk li jkunu marbutin mal-hatra taht il-Gvern u li jkun qed igawdi fid-data msemmija qabel jew li kieku kienu jkunu marbuta ma' dik il-hatra, matul dak il-perjodu, li kieku dak l-uffiċjal ma kienx tqabba jagħmel xogħol mal-Kunsill; u

(b) ikollu jedd li s-servizz tiegħu mal-Kunsill jiġi kkunsidrat bħala servizz mal-Gvern għall-finijiet ta' pensjoni, gratwità, jew benefiċċju taht l-Ordinanza dwar il-Pensjonijiet u l-Att dwar il-Pensjonijiet lil Nisa Romol u Tfal Iltiema, u ta' kull dritt jew privileġġ ieħor li kien ikollu jedd għalih, u jkun responsabbli għal dak kollu li jista' jkun responsabbli għalih, li kieku ma tqabba jagħmel xogħol mal-Kunsill.

Kap. 93.
Kap. 58.

(3) Meta ssir applikazzjoni kif hemm provdut fis-subartikolu (2)(a)(i) għandha tingħatalha l-istess konsiderazzjoni bħallikieku l-applikant ma kienx ġie mqabba jagħmel servizz mal-Kunsill.

(4) Il-Kunsill għandu jhallas lill-Gvern dawk il-kontribuzzjonijiet li jistgħu minn żmien għal ieħor jiġu stabbiliti bħala pensjoni u gratwità li jista' jaqla' uffiċjal li jitqabba jagħmel xogħol mal-Kunsill kif imsemmi qabel matul il-perjodu li fih ikun qed jagħmel dak ix-xogħol.

17. (1) Il-Kunsill jista', bl-approvazzjoni tal-Prim Ministru, joffri lil uffiċjal, li jkun imqabba jagħmel xogħol mal-Kunsill taht id-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 15, impjeg permanenti mal-Kunsill b'dik ir-remunerazzjoni u b'dawk il-pattijiet u l-kondizzjonijiet li ma jkunux inqas favorevoli minn dawk li dak l-uffiċjal ikun qed igawdi fid-data ta' dik l-offerta.

Offerta ta' impjeg
permanenti mal-
Kunsill lil uffiċjali
pubbliċi inkarigati
jagħmlu xogħol
mal-Kunsill.

(2) Il-pattijiet u l-kondizzjonijiet kompriżi f'xi offerta

magħmula kif imsemmi qabel m'għandhomx jintqiesu li jkunu inqas favorevoli unikament għaliex dawn ma jkunux f'kull rigward identiċi ma' jew aħjar minn dawk li l-uffiċjal involut ikun qed igawdi fid-data ta' dik l-offerta, jekk dawk il-pattijiet u l-kondizzjonijiet, meħudin ilkoll flimkien, ikunu fil-fehma tal-Prim Ministru joffru benefiċċji sostanzjalment ekwivalenti jew aħjar.

Kap. 93.
Kap. 58.

(3) Kull uffiċjal pubbliku li jaċċetta impjieg permanenti li jiġi offrut lil mal-Kunsill, taht id-disposizzjonijiet tas-subartikolu (1), għandu għall-finijiet kollha li ma jkunux dawk ta' l-Ordinanza dwar il-Pensjonijiet u l-Att dwar il-Pensjonijiet lil Nisa Romol u Tfal Iltiema, u bla hsara għad-disposizzjonijiet tas-subartikolu (6), jispiċċa mis-servizz mal-Gvern u jidhol fis-servizz mal-Kunsill fid-data minn meta jaċċetta, u għall-finijiet ta' dik l-Ordinanza u ta' dak l-Att, daqskemm dawn ikunu applikabbli għalih, servizz mal-Kunsill għandu jitqies bħala servizz mal-Gvern fil-parametri tat-tifsiriet relattivi rispettivament.

Kap. 93.
Kap. 58.

(4) Kull uffiċjal bħal dak imsemmi qabel li, minnufih qabel ma jaċċetta impjieg permanenti mal-Kunsill kellu jedd għal benefiċċju taht l-Ordinanza dwar il-Pensjonijiet jew l-Att dwar il-Pensjonijiet lil Nisa Romol u Tfal Iltiema, ikompli jkollu dak il-jedd għal benefiċċju taht dik l-Ordinanza u dak l-Att għal kull fini bħallikieku s-servizz tiegħu mal-Kunsill kien servizz mal-Gvern.

(5) Il-Kunsill għandu jhallas lill-Gvern dawk il-kontribuzzjonijiet li jistghu minn żmien għal iehor jiġu stabbiliti mill-Ministru responsabbli għall-finanzi dwar in-nefqa ta' pensjonijiet u gratwitajiet li jaqla' uffiċjal li jkun aċċetta impjieg permanenti mal-Kunsill kif hawn qabel imsemmi matul il-perjodu li jibda għaddej mid-data minn meta dak l-uffiċjal ikun aċċetta.

Kap. 93.

(6) (a) Għall-ghanijiet ta' l-Ordinanza dwar il-Pensjonijiet, l-emolumenti pensjonabbli ta' dak l-uffiċjal pubbliku li jaċċetta impjieg mal-Kunsill meta jirtira għandhom jitqiesu li jkunu l-emolumenti pensjonabbli li jithallsu lil xi uffiċjal fis-servizz tal-Gvern fi grad u f'livell inkrementali li jikkorrispondi għall-kariga li jkollu l-uffiċjal meta jirtira minn mal-Kunsill.

(b) Għall-ghanijiet tal-paragrafu preċedenti, il-karigi u l-gradji salarjali ta' uffiċjal pubbliku li jaċċetta impjieg mal-Kunsill għandhom ikunu klassifikati kemm jista' jkun b'mod korrispondenti għall-gradji u livelli inkrementali fis-servizz tal-Gvern b'riferenza għad-deskrizzjoni tal-kariga, hila fis-sengħa, responsabilità u fatturi oħra bħal dawn.

(ċ) Il-klassifikazzjoni msemmija fil-paragrafu (b) għandha ssir minn bord li jkun magħmul minn president li jinhatar mill-Ministru responsabbli għall-finanzi u minn żewġ membri oħra, wieħed li jinhatar mill-Ministru responsabbli ċentralment għall-politika dwar il-persunal fis-servizz pubbliku u l-iehor li jinhatar mill-Kunsill. Il-klassifikazzjoni għandha tkun bla hsara għall-approvazzjoni finali tal-Ministru responsabbli għall-finanzi.

- (d) Dik il-klassifikazzjoni ghandha ssir fi żmien tliet xhur mill-aġġustament tas-salarji ta' l-impjegati li jkunu fis-servizz tal-Gvern u, jew, ta' impjegati tal-Kunsill.
- (e) Ebda kariga ma tkun klassifikata fi grad oghla minn dak ta' Grad 3 fis-servizz tal-Gvern jew dak il-grad iehor oghla li l-Ministru responsabbli għall-finanzi jista' minn żmien għal iehor jistabbilixxi b'avviż fil-Gazzetta.

(7) Mingħajr preġudizzju għall-artikolu 113 tal-Kostituzzjoni, hadd ma jista', wara li ssir klassifikazzjoni kif imsemmija qabel, ikollu jedd għal drittijiet taht l-imsemmija Ordinanza dwar il-Pensjonijiet, li jkunu inqas favorevoli minn dawk li kien ikollu jedd għalihom qabel dik il-klassifikazzjoni.

Kap. 93.

TAQSIMA IV

DISPOSIZZJONIJIET FINANZJARJI

18. Il-Ministru responsabbli għall-finanzi jista', wara konsultazzjoni mal-Ministru, jagħmel għotjiet bil-quddiem lill-Kunsill ta' dawk l-ammonti li jista' jaqbel li jkunu mehtieġa mill-Kunsill sabiex iwettaq id-dmirijiet tiegħu taht dan l-Att, u jista' jagħmel dawk l-ghotjiet bil-quddiem b'dawk il-pattijiet u l-kondizzjonijiet li huwa jista', wara konsultazzjoni kif imsemmi qabel, iqis li jkunu adatti. Kull tali għotja bil-quddiem tista' ssir mill-Ministru responsabbli għall-finanzi mill-Fond Konsolidat, u mingħajr ebda approprjazzjoni ulterjuri minbarra dan l-Att kif ukoll, b'ordni ffirmata minnu li tkun tawtorizza lill-*Accountant General* jagħti dawk il-flus bil-quddiem.

Ghotjiet bil-quddiem mill-Gvern.

19. (1) Il-Kunsill għandu, sa tmiem Mejju ta' kull sena, jipprezenta lill-Ministru, pjan ta' hidma għat-tliet snin finanzjarji li jmiss flimkien ma' l-estimi ta' l-infiq u d-dhul kapitali u rikorrenti għas-sena finanzjarja li jmiss:

Estimi tal-Kunsill.

Iżda l-estimi għall-ewwel sena finanzjarja tal-Kunsill għandhom jiġu ppreparati u addottati f'dak iż-żmien li l-Ministru jista' jispeċifika b'avviż bil-miktub lill-Kunsill.

(2) Fit-tnejn ta' dawk l-estimi l-Kunsill għandu jikkunsidra kull fond u flejjes oħra li jistgħu jkunu dovuti li jithallsu lilu mill-Fond Konsolidat matul is-sena finanzjarja rilevanti, kemm bis-sahħa ta' dan l-Att jew ta' xi Att ta' approprjazzjoni, jew ta' xi liġi oħra.

(3) L-estimi għandhom isiru b'dak il-mod u għandu jkun fihom dik l-informazzjoni u dawk il-paraguni ma' snin preċedenti hekk kif il-Ministru responsabbli għall-finanzi jista' jordna.

(4) Għandha minnufih tintbagħat kopja ta' l-estimi mill-Kunsill, malli dawn jiġu addottati, lill-Ministru u lill-Ministru responsabbli għall-finanzi.

(5) L-estimi tal-Kunsill ma għandhomx jidhlu fis-schħ qabel ma jiġu approvati mill-Ministru u l-Ministru responsabbli għall-finanzi.

In-nefqa tkun skond l-estimi approvati.

20. (1) M'għandha ssir l-ebda nefqa mill-Kunsill jew l-organi tiegħu li taqbeż l-estimi kif approvati mill-Ministru kif provdut fl-artikolu 19.

(2) Hlief għal flus iġġenerati mill-Kunsill innifsu jew li jiġu riċevuti minn sorsi mhux Statali, il-Kunsill għandu jibqa' fil-parametri tan-nefqa kapitali u rikorrenti allokatu lill-Ministru kif awtorizzati mill-Ministru responsabbli għall-finanzi.

Kontijiet, verifika u zbanki.

21. (1) Il-Kunsill għandu jiżgura li jinżammu kif imiss kontijiet u *records* ohra li jirrigwardaw il-ħidma tiegħu u ta' l-organi tiegħu u għandu jiżgura li tiġi ppreparata dikjarazzjoni relattiva ta' kontijiet dwar kull sena finanzjarja.

(2) Il-kontijiet tal-Kunsill għandhom ikunu verifikati minn awditur jew awdituri mahtura mill-Kunsill u jiġu approvati mill-Ministru:

Iżda l-Ministru responsabbli għall-finanzi jista', wara konsultazzjoni mal-Ministru, jitlob li l-kotba u l-kontijiet tal-Kunsill jiġu verifikati jew eżaminati mill-Awditur Ġenerali li jkollu għal dak l-għan is-setgħa li jagħmel dik il-verifika fiżika u kull aċċertament iehor li jista' jqis li jkunu meħtieġa.

(3) Il-Kunsill għandu, fuq talba tal-Ministru jew tal-Ministru responsabbli għall-finanzi, jippreżenta rapporti u kontijiet dwar l-amministrazzjoni skond ma jiġi ordnat. Il-Kunsill għandu jara li kopja tad-dikjarazzjoni tal-kontijiet verifikata kif imiss tintbagħat lill-Ministru u lill-Ministru responsabbli għall-finanzi flimkien ma' kopja ta' kull rapport magħmul mill-awdituri fuq dik id-dikjarazzjoni jew fuq il-kontijiet tal-Kunsill.

(4) Ċekkijiet li jinħarġu fuq, u kull hrug li jsir minn, xi kont tal-bank tal-Kunsill għandhom ikunu ffirmati mid-Direttur Eżekuttiv u għandhom ikunu kontrassenjati mill-President, jew minn dak il-membri jew uffiċjal iehor tal-Kunsill li jista' jiġi awtorizzat mill-Kunsill għal dak il-għan.

Rapport annwali.

22. Il-Kunsill għandu, mhux aktar tard mill-31 ta' Marzu ta' kull sena, jibgħat lill-Ministru kopja tad-dikjarazzjoni verifikata tal-kontijiet tiegħu għas-sena finanzjarja li tkun għadha kif għaddiet, kopja tar-rapport magħmul mill-awditur jew l-awdituri dwar dik id-dikjarazzjoni jew fuq il-kontijiet tal-Kunsill, flimkien ma' rapport li ikun jittratta b'mod ġenerali dwar l-attivitajiet tal-Kunsill matul dik is-sena finanzjarja u li jkun fih dik l-informazzjoni konnessa mal-proċedimenti u l-politika tal-Kunsill. Il-Ministru għandu jara li kopja ta' kull tali rapport titqiegħed fuq il-Mejda tal-Kamra u li tiġi ppreżentata lill-Ministru responsabbli għall-finanzi u lill-Awditur Ġenerali kemm jista' jkun malajr.

TAQSIMA V

MIXXELLANJI

Persuni li jintqiesu bhala uffiċjali pubbliċi. Kap. 9.

23. Il-membri tal-Kunsill u l-uffiċjali u l-impjegati kollha tal-Kunsill għandhom jintqiesu li huma uffiċjali pubbliċi għal kull fini tal-Kodiċi Kriminali.

24. Sabiex jinghata effett ahjar ghad-disposizzjoni ta' dan l-Att u bla hsara għall-ġeneralità ta' dak imsemmi, il-Ministru jista', wara konsultazzjoni mal-Kunsill, jagħmel regolamenti dwar xi funzjoni tal-Kunsill u jista' b'regolamenti bħal dawk -

Setgħa li jsiru regolamenti.

- (a) jemenda l-Iskeda;
- (b) jirregola proċeduri amministrattivi u organizzattivi li għandhom jiġu segwiti mill-Kunsill, mill-organi tiegħu u mid-Direttur Eżekuttiv;
- (c) jirregola kull haġa li għandha x'taqsam ma' l-uffiċjali u l-impjegati tal-Kunsill u li m'hijiex speċifikament diġà regolata b'dan l-Att;
- (d) jirregola kull haġa li għandha x'taqsam ma' l-infiq u d-dhul tal-Kunsill, l-estimi u l-kontijiet tiegħu, u l-verifika tagħhom;
- (e) jirregola l-mod kif isiru elezzjonijiet, u l-jedd għall-vot f'tali elezzjonijiet, tal-membri tal-Kunsill imsemmi fl-artikolu 4 (2)(e).

SKEDA

(Artikoli 4 u 24)

LISTA TA' GHAQDIET TAL-MALTI

- L-Għaqda tal-Malti (Università) mwaqqfa fl-1931
 - L-Għaqda Letterarja Maltija mwaqqfa fl-1951
 - L-Għaqda tal-Poeti Maltin imwaqqfa fl-1975
 - L-Għaqda ta' l-Għalliema tal-Malti mwaqqfa fl-2000
-